

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра _____ Фтизіатрія і пульмонології _____
Навчальний рік _____ 2021-2022 _____

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

« _____ Фтизіатрія _____ »
(назва освітнього компоненту)

Нормативний чи вибірковий освітній компонент _____ Нормативний _____

Форма здобуття освіти _____ Очна _____
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань _____ 22 «Охорона здоров'я» _____
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність _____ 228 «Педіатрія» _____
(шифр і назва спеціальності)

Спеціалізація (за наявності) _____

Освітньо-професійна програма (освітньо-наукова програма) _____ «Педіатрія» _____

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

Курс _____ 4 _____

Силабус навчальної дисципліни
розглянуто на засіданні кафедри
фтизіатрії та пульмонології

Протокол від
“27” серпня 2021 року № 13

Завідувач кафедри

_____ О.С. Шевченко
(підпис) (ініціали, прізвище)

Схвалено методичною комісією
ХНМУ з проблем професійної
підготовки терапевтичного
профілю

(назва)

Протокол від
“31” серпня 2021 року № 1

Голова _____

_____ П.Г. Кравчун
(підпис) (ініціали, прізвище)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

1. Шевченко О. С., зав. кафедри, д.м.н., професор;
2. Овчаренко І. А., асистент кафедри.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

	<p>Шевченко Ольга Станіславна – завідувачка кафедри фтизіатрії та пульмонології ХНМУ, д.м.н., професор. Очні консультації на базі: прос. Ново-Баварський 2. os.shevchenko@knmu.edu.ua</p>
	<p>Матвєєва Світлана Леонідівна – к.мед.н., доц., відповідальна за лікувальну роботу на кафедрі Очні консультації на базі: прос. Ново-Баварський 2 E-mail: sl.matvieieva@knmu.edu.ua</p>
	<p>Степаненко Ганна Леонідівна – к.мед.н., асистентка, профорг кафедри, відповідальна за техніку безпеки на кафедрі. Очні консультації на базі: вул Пірогова, 8. E-mail: hl.stepanenko@knmu.edu.ua</p>
	<p>Чопорова Олександра Іванівна – к.мед.н., доцент, відповідальна за наукову роботу кафедри Відповідальна за підготовку до «Крок-2». Очні консультації на базі: прос. Ново-Баварський 2. E-mail: oi.choporova@knmu.edu.ua</p>
	<p>Овчаренко Ірина Анатоліївна – завучка кафедри фтизіатрії та пульмонології ХНМУ, к.мед.н асистентка. http://31.128.79.157:8083/user/profile.php?id=30 , Тел. 0673247149, E-mail: ia.ovcharenko@knmu.edu.ua, Очні консультації проводяться на базі - вул Пірогова, 8.</p>
	<p>Говардовська Ольга Олександрівна – к.мед.н., асистентка, відповідальна за діджиталізацію та електронні ресурси кафедри. Очні консультації на базі: прос. Ново-Баварський 2. E-mail: oo.hovardovska@knmu.edu.ua</p>

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Фтизіатрія з особливостями дитячого віку» складена відповідно до Освітньо-професійної програми «Педіатрія» та проекту Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальності 228 «Педіатрія».

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Навчальна дисципліна «Фтизіатрія з особливостями дитячого віку» розглядає питання епідеміології, етіології, патогенезу, клініки, діагностики, лікування та профілактики туберкульозу легеневої та позалегеневої локалізації, та особливості перебігу туберкульозної інфекції у дітей та підлітків. Вивчення дисципліни формує у студентів уявлення про алгоритми виявлення і ведення хворих на туберкульоз, а також профілактику його передачі. Засвоєння цих знань є вкрай важливим для лікарів будь-якої спеціальності для забезпечення подолання епідемії туберкульозу в Україні.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є туберкульоз.

Міждисциплінарні зв'язки:

Мікробіологія	Біологічна характеристика збудника туберкульозу. Методи його виявлення. Мінливість збудника в процесі хіміотерапії. Властивості штама БЦЖ. Атипові мікобактерії та їх клінічне значення. Принципи дезінфекції при туберкульозі. Туберкулін та його властивості.
Патологічна анатомія	Патоморфологія та патогенез клінічних форм туберкульозу, їх еволюція при сприятливому та несприятливому перебігу. Залишкові зміни привилікуванні та їх значення в подальшому патоморфогенезі туберкульозу легенів.
Патологічна фізіологія	Патологічна фізіологія інфекційного процесу. Імунний процес підвищеної чутливості уповільненого типу (ПЧУТ). Основні показники гуморального та клітинного імунітету.
Пропедевтика педіатрії	Методи обстеження дітей із захворюваннями легень. Основні клінічні синдроми захворювань легень у дитячому віці. Оволодіння навичками фізикального обстеження хворої дитини.
Внутрішня медицина	Основні нозологічні форми захворювань легень та їх клінічні прояви.
Рентгенологія	Фізичні основи методу рентгенологічного дослідження. Методики, які застосовуються для дослідження органів дихання, їх придатність, показання до застосування. Методика читання рентгенограми органів грудної клітини.
Фармакологія	Протитуберкульозні засоби, їх фармакологічні властивості, дози, методи введення, комбінації.

Епідеміологія та гігієна	Епідемічний процес, основні ланки туберкульозного процесу. Шляхи профілактики туберкульозної інфекції
Громадське здоров'я та управління охороною здоров'я	Основні показники при туберкульозі: захворюваність, хворобливість, смертність, та інфікованість. Критерії ліквідації туберкульозу.

Пререквізити: інтегрується з дисциплінами: мікробіологія, патологічна анатомія, патологічна фізіологія, пропедевтика педіатрії, внутрішня медицина, рентгенологія, фармакологія, епідеміологія і гігієна, громадське здоров'я та управління охороною здоров'я.

Постревізити: _____

Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE
<http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=3523>

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою викладання навчальної дисципліни “Фтизіатрія з особливостями дитячого віку” є засвоєння базових знань з епідеміології, етіології, патогенезу, клініки, діагностики, лікування та профілактики туберкульозу, та його особливості у дітей та підлітків.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- формування у студентів вміння визначати провідні симптоми і синдроми при туберкульозі;
- формування у студентів вміння визначати фактори ризику захворювання на туберкульоз;
- формування у студентів вміння діагностувати клінічні форми туберкульозу легень та позалегенових форм;
- засвоєння студентами сучасних методів діагностики туберкульозу (бактеріологічні, визначання чутливості Мікобактерій туберкульозу до протитуберкульозних препаратів, визначення ДНК Мікобактерій туберкульозу методом полімеразної ланцюгової реакції та ін.);
- формування у студентів вміння проводити діагностику ускладнень туберкульозу та надавати екстрену допомогу при невідкладних станах у хворих на туберкульоз;

формування у студентів вміння визначати групи диспансерного обліку осіб з груп підвищеного ризику захворювання на туберкульоз та використовувати принципи профілактики туберкульозу.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у ОПП та Стандарті).

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами **компетентностей:**

інтегральні: здатність розв'язувати типові та складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у професійній діяльності у галузі охорони здоров'я, або у

процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується комплексністю та невизначеністю умов та вимог.

загальні:

1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, здатність вчитися і бути сучасно навченим.
2. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.
3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.
4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
5. Здатність приймати обґрунтоване рішення ; працювати в команді; навички міжособистісної взаємодії.
6. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово; здатність спілкуватись іноземною мовою.
7. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
8. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.
9. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.
10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

спеціальні (фахові, предметні):

1. Навички опитування.
2. Здатність до визначення необхідного переліку лібораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів.
3. Здатність до встановлення попереднього та клінічного діагнозу захворювання.
4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку, характеру харчування при лікуванні захворювань.
5. Здатність до визначення принципів та характеру лікування захворювань.
6. Здатність до діагностування невідкладних станів.
7. Здатність до визначення тактики та володіння навичками надання екстреної медичної допомоги.
8. Навички виконання медичних маніпуляцій.
9. Здатність до планування та проведення санітарно-гігієнічних, профілактичних та протиепідемічних заходів, у тому числі щодо інфекційних хвороб.
10. Здатність до визначення тактики ведення осіб, що підлягають диспансерному нагляду.
11. Здатність до проведення експертизи працездатності.
12. Здатність до ведення медичної документації.
13. Здатність до проведення епідеміологічних та медико-статистичних досліджень здоров'я населення; обробки державної, соціальної, економічної та медичної інформації.
14. Здатність до проведення аналізу діяльності лікаря, підрозділу, закладу охорони здоров'я, проведення заходів щодо забезпечення якості та

безпеки медичної допомоги і підвищення ефективності використання медичних ресурсів.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **програмних результатів навчання (ПРН):**

1. здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в медичній галузі на відповідній посаді.

2. знання психофізіологічних особливостей людини, здоров'я людини, підтримки здоров'я, профілактики захворювань, лікування людини, здоров'я населення.

3. здатність застосовувати набуті знання, навички та розуміння для вирішення типових задач діяльності лікаря, сфера застосування яких передбачена переліками синдромів та симптомів, захворювань, невідкладних станів, лабораторних та інструментальних досліджень, медичних маніпуляцій.

4. збір інформації про пацієнта.

5. оцінювання результатів опитування, фізичного обстеження, даних лабораторних та інструментальних досліджень.

6. встановлення попереднього клінічного діагнозу захворювання.

7. визначення характеру, принципів лікування захворювань.

8. визначення необхідної дієти, режиму праці та відпочинку при лікуванні захворювань.

9. визначення тактики ведення контингенту осіб, що підлягають диспансерному нагляду

10. діагностування невідкладних станів, визначення тактики надання екстренної медичної допомоги

11. проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів

12. планування профілактичних та протиепідемічних заходів щодо інфекційних хвороб

13. проведення лікувально-евакуаційних заходів

14. виконання медичних маніпуляцій

15. ведення медичної документації, обробка державної, соціальної та медичної інформації

16. сформованість фахівця з належними особистими якостями, який дотримується етичного кодексу лікаря.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **соціальних навичок (Soft skills):** відношення до стигматизації щодо хворих на ТБ.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1 Опис дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Нормативна
Загальна кількість годин - 90	Спеціальність: 228 «Педіатрія» (шифр і назва)	Рік підготовки:
		4-й
		Семестр
		7-й або 8-й
Годин для денної форми навчання: аудиторних – 40 самостійної роботи студента - 50	Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий (магістерський)	Лекції
		10 год.
		Практичні, семінарські
		30 год.
		Лабораторні
		-
		Самостійна робота
50 год.		
Індивідуальні завдання:		
-		
		Вид контролю: диф. залік

2.2.1. Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Визначення туберкульозу як наукової та практичної проблеми. Епідеміологія туберкульозу в Україні та світі. Проблема мультирезистентного і ВІЛ-асоційованого туберкульозу. Епідемічний процес при туберкульозі. Патогенез туберкульозної інфекції.	2	
2	Виявлення і діагностика туберкульозу.	2	
3	Загальні принципи і методи лікування хворих на туберкульоз. Профілактика туберкульозу. Інфекційний контроль за туберкульозною інфекцією.	2	
4	Клінічні варіанти перебігу первинного	2	

	туберкульозу		
5	Клінічні варіанти перебігу вторинного туберкульозу	2	
Всього годин		10	

2.2.2 Семінарські заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1				
2				
	Всього годин			

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Збудник туберкульозу, будова, метаболізм, мінливість, стійкість у довкіллі. Класифікація. Патогенність і вірулентність мікобактерій. Основні епідеміологічні показники туберкульозної інфекції та їх оцінка. Епідеміологія туберкульозу в Україні і світі. Джерела туберкульозної інфекції. Механізм передачі інфекції, шляхи зараження. Патогенез туберкульозу. Імунітет при туберкульозі. Патоморфоз туберкульозу. Клінічна класифікація туберкульозу. Поняття про латентну туберкульозну інфекцію, первинний і вторинний туберкульоз. Групи ризику.	4	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій, кейс-метод,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; індивідуальні завдання; доповідь; виступ на задану тему; диф. залік
2	Визначення симптомів, що можуть свідчити про туберкульоз. Маршрут пацієнта з кашлем на етапі первинної медичної допомоги.	4	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове

	<p>Місце лабораторних методів у виявленні туберкульозу.</p> <p>Мікроскопічна діагностика туберкульозу. Бактеріологічні методи діагностики туберкульозу. Молекулярно-генетична діагностика туберкульозу. Застосування рентгенологічного дослідження в діагностиці туберкульозу. Роль комп'ютерної і магнітно-резонансної томографії в діагностиці та диференційній діагностиці туберкульозу. Рентгенологічна семіотика легеневого і позалегенового туберкульозу. Роль інструментальних та інвазивних методів у підтвердженні діагнозу. Туберкулінодіагностика. Принцип методу, показання. Роль туберкулінодіагностики у виявленні латентної туберкульозної інфекції. Клінічний розбір пацієнта.</p>		<p>презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій, кейс-метод,</p>	<p>опитування; тестовий контроль; індивідуальні завдання; доповідь; виступ на задану тему; диф. залік</p>
3	<p>Основні принципи і методи лікування хворих на туберкульоз легень. Протитуберкульозні препарати. Стандартні режими хіміотерапії. Поняття про хіміорезистентність: моно-, полі-, мультирезистентний туберкульоз, розширена резистентність. Стандартні, індивідуальні, емпіричні режими лікування хіміорезистентного туберкульозу. Лікування позалегенового туберкульозу. Побічні ефекти хіміотерапії туберкульозу, стратегії їх подолання. Моніторинг</p>	4	<p>розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій, кейс-метод,</p>	<p>усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; індивідуальні завдання; доповідь; виступ на задану тему; диф. залік</p>

	<p>лікування, оцінка ефективності. Визначення результатів лікування туберкульозу. Лікування під безпосереднім наглядом. Амбулаторне і стаціонарне лікування туберкульозу. Прихильність до лікування. Методи хірургічного лікування легеневого і позалегенового туберкульозу. Паліативна допомога. Ланцюг передачі інфекції, шляхи його переривання: виявлення, ізоляція, ефективне лікування джерел інфекції, інфекційний контроль, вакцинація БЦЖ, хіміопрофілактика. Інфекційний контроль: адміністративний, інженерний, індивідуальний аспекти. Розподіл потоків хворих, поняття про зони високого, середнього, низького ризику. Респіраторна гігієна. Контроль стану повітря закритих приміщень: природна, штучна вентиляція. Фільтрація повітря. УФ-опромінення: конструкції опромінювачів. Індивідуальних захист органів дихання: типи респіраторів, правила підбору і застосування. Поняття про контактних осіб, осередки туберкульозної інфекції. Відстеження контактів. Вакцинація БЦЖ: терміни, протипоказання, техніка. Перебіг післявакцинального періоду. Ускладнення БЦЖ. Показання до хіміопрофілактики туберкульозу. Режими</p>			
--	---	--	--	--

	хіміопрофілактики. Клінічний розбір пацієнта.			
4	Клінічні варіанти перебігу первинного туберкульозу легенів. Туберкульоз у дітей. Туберкульоз невстановленої локалізації, туберкульоз внутрішньогрудних лімфатичних вузлів, первинний туберкульозний комплекс. Вплив масової імунізації проти туберкульозу на патоморфоз туберкульозу в дітей. Перебіг туберкульозу у вакцинованої та невакцинованої дитини. Генералізований (міліарний) туберкульоз Клінічний розбір пацієнта.	4	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій, кейс-метод,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; індивідуальні завдання; доповідь; виступ на задану тему; диф. залік
5	Клінічні варіанти перебігу вторинного туберкульозу. Дисемінований туберкульоз легень. Туберкульоз плеври, лімфатичних вузлів, ЦНС. Вогнищевий та інфільтративний туберкульоз легень. Казеозна пневмонія, туберкулома легень. Фіброзно-кавернозний та циротичний туберкульоз легень. Клінічний розбір пацієнта.	4	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій, кейс-метод,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; індивідуальні завдання; доповідь; виступ на задану тему; диф. залік
6	ВІЛ-асоційований туберкульоз: значення проблеми в Україні та світі. Патогенез туберкульозу на тлі ВІЛ-інфекції. Значення туберкульозу як опортуністичної інфекції. Перебіг, діагностика, лікування ко-інфекції ТБ/ВІЛ. Терміни призначення протитуберкульозної в	5	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій, кейс-метод,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; індивідуальні завдання; доповідь;

	антиретровірусної терапії. Визначення прогнозу захворювання. Синдром відновлення імунної системи у хворих з ВІЛ-інфекцією, його вплив на перебіг туберкульозу. Значення іншої супутньої патології в перебігу туберкульозу: цукровий діабет, пневмоконіози, захворювання нирок, лікування імунодепресантами, фактором некрозу пухлини. Туберкульоз і вагітність. Обговорення та захист історії хвороби.			виступ на задану тему; диф. залік
7	Невідкладні стани в клініці туберкульозу: спонтанний пневмоторакс, легенева кровотеча, анафілактичний шок, бронхоспазм. Діагностика, невідкладна допомога. Диференційований залік	5	розповідь-пояснення, бесіда, лекція, ілюстрація, демонстрація, презентація, дискусія, моделювання процесів і ситуацій, кейс-метод,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; індивідуальні завдання; доповідь; виступ на задану тему; диф. залік
Всього годин		30		

2.2.4. Лабораторні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1				
2				
	Всього годин			

2.2.5. Самостійна робота

№	Назва теми	Кількість	Методи	Форми
---	------------	-----------	--------	-------

з/п		годин	навчання	контролю
1	Неспецифічна терапія хворих на туберкульоз (гігієно-дієтичний режим, патогенетичне, симптоматичне лікування). Хірургічне лікування. Санаторно-курортне лікування	5	Методичні вказівки для СРС	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; доповідь; диференційований залік.
2	Туберкульоз периферичних лімфатичних вузлів. Туберкульоз кісток і суглобів. Клініка, діагностика, лікування	5	Методичні вказівки для СРС	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; доповідь; диференційований залік.
3	Туберкульозний плеврит	5	Методичні вказівки для СРС	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; доповідь; диференційований залік.
4	Туберкульоз: рентген-семіотика	5	Методичні вказівки для СРС	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; доповідь; диференційований залік.
5	Тест з антигеном	5	Методичні	усне опитування

	туберкульозним рекомбінантним		вказівки для СРС	(індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; доповідь; диференційований залік.
6	Тести вивільнення γ -ІФН	5	Методичні вказівки для СРС	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; доповідь; диференційований залік.
7	Методи променевої діагностики туберкульозу органів дихання	5	Методичні вказівки для СРС	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; доповідь; диференційований залік.
8	Метод спірографії, зміни показників спірограми при туберкульозу органів дихання	5	Методичні вказівки для СРС	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; доповідь; диференційований залік.
9	Функціональні методи дослідження при туберкульозі	5	Методичні вказівки для	усне опитування (індивідуальне і фронтальне);

			СРС	письмове опитування; тестовий контроль; доповідь; диференційований залік.
10	Туберкульоз: диференційна діагностика	5	Методичні вказівки для СРС	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); письмове опитування; тестовий контроль; доповідь; диференційований залік.
Всього годин		50		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ», наказ від 21.08.2021 № 181.

Під час оцінювання засвоєння кожної навчальної теми дисципліни та підсумкового заняття (ПЗ) студенту виставляється оцінка за національною 4-бальною шкалою.

Підсумковий бал за ПНД у семестрі визначається як середнє арифметичне національних оцінок за кожне заняття та ПЗ, округлене до 2-х знаків після коми та перераховується у багатобальну шкалу за таблицею 1.

Таблиця 1

Перерахунок середньої оцінки за поточний контроль у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються ДЗ)

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
5	120	3.91-3,94	94
4.95-4,99	119	3.87-3,9	93
4.91-4,94	118	3.83- 3,86	92
4.87-4,9	117	3.79- 3,82	91
4.83-4,86	116	3.74-3,78	90
4.79-4,82	115	3.7- 3,73	89
4.75-4,78	114	3.66- 3,69	88
4.7-4,74	113	3.62- 3,65	87
4.66-4,69	112	3.58-3,61	86
4.62-4,65	111	3.54- 3,57	85
4.58-4,61	110	3.49- 3,53	84

4-бальна шкала	120-бальна шкала	4-бальна шкала	120-бальна шкала
4.54-4,57	109	3.45-3,48	83
4.5-4,53	108	3.41-3,44	82
4.45-4,49	107	3.37-3,4	81
4.41-4,44	106	3.33- 3,36	80
4.37-4,4	105	3.29-3,32	79
4.33-4,36	104	3.25-3,28	78
4.29-4,32	103	3.21-3,24	77
4.25- 4,28	102	3.18-3,2	76
4.2- 4,24	101	3.15- 3,17	75
4.16- 4,19	100	3.13- 3,14	74
4.12- 4,15	99	3.1- 3,12	73
4.08- 4,11	98	3.07- 3,09	72
4.04- 4,07	97	3.04-3,06	71
3.99-4,03	96	3.0-3,03	70
3.95- 3,98	95	Менше 3	Недостатньо

Диференційований залік з дисципліни - це процес, протягом якого перевіряються отримані за семестр:

- рівень теоретичних знань;
- розвиток творчого мислення;
- навички самостійної роботи;
- компетенції - вміння синтезувати отримані знання і застосовувати їх у вирішенні практичних завдань.

Диференційований залік проводиться викладачем групи на останньому практичному занятті.

Оцінювання засвоєння практичних навичок та теоретичних знань за всіма темами дисципліни в день іспиту (таблиця 2).

Таблиця 2

Оцінювання теоретичних знань та практичних навичок якщо вони представлені у одному білеті

Кількість питань	«5»	«4»	«3»	Усна відповідь за білетами, які включають теоретичну частину дисципліни	За кожну відповідь студент одержує від 10 до 16 балів, що відповідає: «5» - 16 балів; «4» - 13 балів; «3» - 10 балів.
1	16	13	10		
2	16	13	10		
3	16	13	10		
4	16	13	10		
5	16	13	10		
	80	65	50		

Максимальна кількість балів, яку студент може набрати за вивчення дисципліни – 200 балів, у тому числі максимальна кількість балів за поточну навчальну діяльність – 120 балів, а також максимальна кількість балів за результатами диференційованого заліку або іспиту - 80 балів. Мінімальна кількість балів становить 120, у тому числі мінімальна поточна навчальна

діяльність – 70 та за результатами іспиту або диференційованого заліку – 50 балів.

Оцінювання результатів вивчення дисципліни проводиться безпосередньо під час диференційованих заліків. Оцінка з дисципліни визначається як сума балів за ПНД та диференційованого заліку і становить $\min$ – 120 до $\max$ – 200. Відповідність оцінок за 200 бальною шкалою, чотирибальною (національною) шкалою та шкалою ECTS наведена у таблиці 3.

Таблиця 3

Шкала оцінювання у ХНМУ

Оцінка за 200 бальною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за чотирибальною (національною) шкалою
180–200	A	Відмінно
160–179	B	Добре
150–159	C	Добре
130–149	D	Задовільно
120–129	E	Задовільно
Менше 120	F, Fx	Незадовільно

Оцінка з дисципліни виставляється лише студентам, яким зараховані усі підсумкові заняття, заліки, диференційовані заліки та іспити.

Студентам, що не виконали вимоги навчальної програми виставляється оцінка **F_x**, якщо вони були допущені до складання диференційованого заліку або іспиту, але не склали його. Оцінка **F** виставляється студентам, які не допущені до складання диференційованого заліку або іспиту.

3.2. Питання до диференційованого заліку:

1. Клінічна картина при поєднаній патології ТБ / ВІЛ.
2. Особливості первинного туберкульозу у підлітків.
3. Збір анамнезу, його значення при постановці діагнозу «Туберкульоз».
4. Ускладнення первинного туберкульозу.
5. Лабораторні методи виявлення МБТ, визначення чутливості МБТ до протитуберкульозних препаратів.
6. Туберкульоз внутрішньогрудних лімфатичних вузлів. Патогенез, клініка, лікування.
7. Променева діагностика, її значення при постановці діагнозу «Туберкульоз».
8. Диференціальна діагностика туберкульозу внутрішньогрудних лімфатичних вузлів.
9. Препарати туберкуліну, особливості застосування.
10. Туберкульоз невстановленої локалізації. Патогенез, клініка, лікування.

11. Особливості лікування хворих з ко-інфекцією ТБ / ВІЛ.
12. Первинний туберкульоз. Епідеміологія, патогенез, клінічні форми.
13. Профілактика туберкульозу у ВІЛ-інфікованих.
14. Первинний туберкульозний комплекс. Патогенез, клініка, діагностика, лікування.
15. Оцінка результатів туберкулінодіагностики.
16. Лікування хворих з первинним туберкульозом: категорії хворих, схеми лікування згідно категоріям?
17. Техніка проведення вакцинації БЦЖ, інтерпретація результатів.
18. Диференціальна діагностика первинного туберкульозного комплексу.
19. Прискорені методи виявлення МБТ. Їх значення при постановці діагнозу «туберкульоз»
20. Ускладнення, викликані вакциною БЦЖ, їх причини та лікування.
21. Хіміорезистентний туберкульоз, епідеміологія, діагностика, лікування.
22. Особливості діагностики туберкульозу внутрішньогрудних лімфатичних вузлів.
23. Лікування хворих на хіміорезистентний туберкульоз.
24. Ведення хворих з первинним туберкульозом після закінчення основного курсу хіміотерапії.
25. Вогнища туберкульозної інфекції, класифікація, профілактичні заходи, що проводяться в осередках туб. інфекції.
26. Профілактика туберкульозу: види, заходи, що проводяться.
27. Основні і додаткові методи діагностики туберкульозу.
28. Вакцинація БЦЖ: завдання, показання, протипоказання.
29. Показання до проведення консервативного і хірургічного лікування у хворих на хіміорезистентний туберкульоз.
30. Особливості первинного туберкульозу в різних вікових групах.

3.3. Контрольні питання –

3.4. Індивідуальні завдання (затверджений на засіданні кафедри перелік з визначенням кількості балів за їх виконання, які можуть додаватись, як заохочувальні): Студент може відвідувати студентський науковий гурток та виконати студентську наукову роботу, або зробити доповідь на науково-практичній конференції. За кожен вид активності передбачено додаткові 5 балів. Загалом за курс студент може отримати не більше 10 додаткових балів з дисципліни. Для підготовки індивідуального завдання студент має право користуватися допомогою свого викладача та інших співробітників кафедри. Затвердження присвоєння індивідуальних балів проводиться на засіданні кафедри. Під час підготовки індивідуального заняття студент має керуватися принципами академічно доброчесності.

3.5. Правила оскарження оцінки

Студент має право оскаржити отриману оцінку за практичне заняття чи оцінку з дисципліни, шляхом подання апеляції до завідувачки кафедрою в день

отримання.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Для отримання позитивної оцінки з дисципліни, студент має відвідати всі лекції та практичні заняття, а також отримати на кожному практичному занятті позитивну оцінку (3, 4 або 5) та скласти диференційний залік не менш ніж на 50 балів. Також студент повинен представити на передостанньому занятті заповнений робочий зошит та історію хвороби за клінічним завданням, наданим викладачем на першому занятті.

Для допущення до заняття студент повинен мати медичну форму та змінне взуття. Для отримання позитивної оцінки студент повинен бути готовим відповідати на запитання за темою заняття.

У разі пропуску лекції, студент повинен підготувати реферат за пропущеною темою та представити його на відпрацювання своєму викладачу у вільний від академічного навантаження час або черговому викладачу. Реферат має бути підготовлений з дотриманням принципів академічної доброчесності.

У разі пропуску практичного заняття студент має змогу відпрацювати його своєму викладачу у вільний від академічного навантаження час або черговому викладачу. Відпрацювання відбувається шляхом проведення співбесіди за пропущеною темою. Студент може відпрацювати пропущене заняття без оформлення дозволу впродовж місяця. Після збігання цього терміну студент повинен отримати дозвіл деканату для відпрацювання заняття.

Незадовільні оцінки також відпрацьовуються шляхом співбесіди без оформлення дозволу у будь-який час.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Під час вивчення дисципліни студенти та викладачі дотримуються засад академічної доброчесності. Посилання на «Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин в ХНМУ» http://files.knmu.edu.ua:8181/upload/redakt/doc_uchproc/polog_ad_etyka_text.pdf

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Фтизіатрія. Підручник за ред. проф. В.І. Петренка – Київ, «Медицина», 2015 -472с.

2. Фтизіатрія. Підручник / акад. А.Я. Циганенко і проф. С.І. Зайцева - Харків, «Факт» 2004 - 390с.

3. Наказ МОЗ України №530. Туберкульоз. Уніфікований клінічний протокол первинної, вторинної (спеціалізованої) та третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги дорослим. – Київ.- 2020.

https://phc.org.ua/sites/default/files/users/user90/Nakaz_MOZ_vid_25.02.2020_530_Standarty_medopomogy_pry_TB.pdf

4. Буклет тестових завдань ліцензійного іспиту «КРОК 2 Фтизіатрія» на українській, російській та англійській мовах для студентів медичних факультетів / О. С. Шевченко, Ю. Н. Пашков, С. Л. Матвеева, Г. Л. Степаненко, О. І. Чопорова, Д. О. Бутов; Харків: ХНМУ, 2013. — 40 с.

5. Global tuberculosis report 2019. Geneva: World Health Organization; 2019 (http://www.who.int/tb/publications/global_report/en/, accessed 15 March 2020).

6. Туберкульоз: організація, діагностика, лікування, профілактика та контроль за смертністю / Ю. І. Феценко, В. М. Мельник, Л. В. Турченко, С. В. Лірник . – К.:Здоров'я, 2010. – 447 с.

7. WHO Guidelines on tuberculosis infection prevention and control, 2019 update Geneva: World Health Organization; 2019 (<https://www.who.int/tb/publications/2019/guidelines-tuberculosis-infection-prevention-2019/en/> , accessed 15 March 2020).

8. Синдромальна діагностика захворювань легень: навчальний посібник / О.С. Шевченко, С.Л. Матвеєва, Ю.М. Пашков та ін. — Харків: ХНМУ, 2013. — 148 с.

9. Операційне керівництво ВООЗ щодо туберкульозу. Модуль 1: Профілактика — профілактичне лікування туберкульозу (2020)/EN <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan/tuberkuloz/kerivni-dokumenti-z-tb>

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE <http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=3523>

2 Сайт центру громадського здоров'я України <https://phc.org.ua/>
